

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันทั้ง โดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ครู จำนวน 4,515 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จำนวน 3,759 คน รวมทั้งสิ้น 8,274 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูจำนวน 200 คน และ คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน จำนวน 167 คน รวมทั้งสิ้น 367 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้
ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43)
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scale) 5 ระดับ มีจำนวน 51 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.99

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
เพื่อแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ วิเคราะห์โดยหาความถี่และ
ค่าร้อยละ
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามสถานภาพ ทั้งโดยรวมและ
รายด้าน โดยใช้สถิติ t - test ใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์
โดยหาความถี่ คิดเป็นร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการวางแผน ด้านภาวะผู้นำ และด้านการจัดองค์การ ด้านบุคลิกภาพ

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

1.1 ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านภาวะผู้นำ และด้านบุคลิกภาพ

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการวางแผน และด้านการจัดองค์การ

2. ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ควรเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 18.05 รองลงมาคือ ควรเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม คิดเป็นร้อยละ 16.10 และ ควรเป็นผู้มีความรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 15.12

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นลักษณะท่าทางการแสดงออกที่ปรากฏต่อสายตาของบุคคลทั่วไป นอกจากนี้แล้ว คุณลักษณะของผู้บริหารยังเป็นแบบอย่างทั้งแก่คณะครู และชาวบ้านในชุมชน ถ้าผู้บริหารมีคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ดี ก็ย่อมจะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ซึ่งจากเหตุผลที่กล่าวมา ทำให้ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน สอดคล้องกับ โปยมรัตน์ บุญเรืองศรี (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของข้าราชการครู สายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของข้าราชการครู สายผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า
 - 1.1 ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ครูเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของผู้บริหารย่อมมีความต้องการที่จะได้ผู้บริหารมีคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ดี เพราะจะทำให้การบริหารจัดการงานภายในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเกิดผลดีต่อนักเรียน โรงเรียน และตัวครูเอง นอกจากนี้แล้วผู้บริหารยังมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาครูในสถานศึกษาถ้าผู้บริหารมีคุณลักษณะดี การพัฒนาครูก็ย่อมจะติดตามไปด้วย ซึ่งจากเหตุผลต่าง ๆ ที่กล่าวมาจึงทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ไพโรจน์ สิงห์คำ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย ตามความเห็นของครู อาจารย์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
 - 1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นตัวแทนของชุมชนที่เข้ามาเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ย่อมมีความต้องการที่จะให้ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดีในทุก ๆ เรื่อง เพราะนั่นหมายถึงคุณภาพในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่จะตามมา นอกจากนั้นแล้วภาพลักษณ์ของชุมชน หรือหมู่บ้านขึ้นอยู่กับคุณภาพของสถานศึกษาในชุมชน ถ้าสถานศึกษามีคุณภาพจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนมีคุณภาพ ก็จะเกิดผลดีต่อชุมชน ซึ่งการที่สถานศึกษาจะดีมีคุณภาพได้นั้นประการแรกก็คือผู้บริหารจะต้องมีคุณภาพ มีคุณลักษณะเป็นที่ยอมรับของคณะครูและชุมชน ซึ่งจากเหตุผลต่าง ๆ ที่กล่าวมาจึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ วิสุทธิ์ คำพูล (2542 : 67-71) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูอาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย มีทัศนะเกี่ยวกับการมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การวางแผนเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหาร ซึ่ง ชาญชัย อาจินสมาจาร (2540 : 101-104) กล่าวถึง หน้าที่ของผู้บริหารด้านการวางแผนว่าประกอบด้วย การออกแบบรูปแบบเพื่อการปฏิบัติงาน ไว้ล่วงหน้า โดยผ่านทางเลือกแนวทางที่ดีที่สุด การกำหนดผลที่ได้จากการปฏิบัติงาน การทำความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการให้สัมฤทธิ์ผลและวิธีการ การวางแผนสำหรับผลสัมฤทธิ์และการปรับปรุงระบบค่านิยมของสังคม การทำงานให้ยืดหยุ่นเพื่อปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ของกิจกรรมทั้งหลายของชีวิต การทำแผนให้สมบูรณ์ การทบทวนแผนอย่างสม่ำเสมอ การทำแผนการศึกษาให้เข้ากับแผนของประเทศ การวางแผนโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวิจัย การทำแผนให้เป็นจริงและปฏิบัติได้ และการทำให้บุคลากรทางการศึกษาเข้าใจแผน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะถ้าผู้บริหารมีคุณลักษณะด้านการวางแผนดี เป็นคนใจกว้างเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอข้อมูล และร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการวางแผน และเวลาที่มิมีปัญหาเกิดขึ้นในการวางแผนผู้บริหารก็ต้องแสดงความรับผิดชอบต่อปัญหาหรือข้อผิดพลาดนั้น ดังนั้น

คุณลักษณะด้านการวางแผนจึงมีความสำคัญที่ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องการที่จะให้ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะด้านนี้อยู่ในระดับมาก

2.1 ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ครูมีความต้องการที่จะได้ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะด้านการวางแผนเก่ง ๆ มีความรับผิดชอบเมื่อเกิดปัญหา ในการวางแผน นอกจากนั้นผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผน เพราะบุคลากรแต่ละคนมีข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาของโรงเรียนที่แตกต่างกัน การที่ผู้บริหารให้โอกาสเข้าร่วมในการวางแผนย่อมทำให้แผนของโรงเรียนมีความสมบูรณ์ จากเหตุผลที่กล่าวมาทำให้ ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับ จุมพล สวัสดิ์ศุกร (2540 : 328-331) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้บริหาร ที่บริหารงานประสบความสำเร็จไว้ คือเป็นผู้ที่มีความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติงาน

2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 9 ข้อ อยู่ในระดับมาก 1 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการเห็นการบริหารจัดการใน สถานศึกษาที่มีระบบระเบียบ มีกระบวนการขั้นตอนที่ชัดเจน มีการวางแผนว่าจะดำเนินการ พัฒนาสถานศึกษาไปในทิศทางใด เพื่อที่จะประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบ และจะได้ขอความร่วมมือจากชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนได้ ประกอบกับการ สนับสนุนงบประมาณต่าง ๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีการเสนอของบประมาณเข้า แผนปฏิบัติการประจำปี ดังนั้นถ้าผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะด้านการวางแผนดี ย่อม จะส่งผลดีต่อการของบประมาณสนับสนุน หรือขอความร่วมมือจากชุมชนให้เข้ามาร่วม พัฒนาการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดองค์การ โดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า การจัดองค์การเป็นการกำหนดกระบวนการ ขั้นตอน และ แนวปฏิบัติของบุคลากรในตำแหน่งต่าง ๆ ให้มีระเบียบแบบแผน เพื่อที่จะควบคุม ได้อย่างรัดกุม เป็นการป้องกันการทำงานซ้ำซ้อน และขจัดข้อขัดแย้งในการทำงานของผู้ร่วมงาน และ

การมอบหมายงานให้บุคลากรตามความรู้และความสามารถอย่างเหมาะสม ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งศาสตร์ และศิลป์ในการบริหาร ซึ่งการจัดองค์การนี้เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2537 : 12) กล่าวไว้ว่าผู้บริหารต้องมีทักษะในการประสานงานและสื่อความหมาย มีเทคนิคในการจัดระบบและการมอบหมายงาน มีทักษะในการบริหารทรัพยากร สามารถนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีทักษะในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติ และ นำข้อมูล สารสนเทศมาใช้ในการบริหารงาน จากเหตุผลที่กล่าวมาทำให้ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดองค์การ โดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ อภิวัฒน์ ภูไชยแสง (2542 : 79-81) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า ครูผู้สอนมีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

3.1 ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดองค์การ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารที่คิ่้นจะต้องมีความรู้ความสามารถด้านการจัดองค์การ ซึ่งจะต้องใช้ความรู้ทางวิชาการ และความสามารถทางวาทศิลป์เพื่อที่จะได้บริหารงานและบริหารคนใน โรงเรียนให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2540 : 39) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนด้านความสามารถในการปฏิบัติงานว่าประกอบด้วย ความมีสติปัญญาเฉลียวฉลาดและไหวพริบ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน ความสามารถในการจูงใจความสามารถในการตัดสินใจ และ ความสามารถในการประสานงานทั้งงานและคน ซึ่งจากความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดองค์การ ทำให้ครูมีความเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สว่าง เหนือกลาง (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาในยุคสารสนเทศ ตามทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ข้าราชการครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับความสามารถจัดบุคลากรเข้าทำงานอย่างเหมาะสม เป็นผู้มีความสามารถในการติดตาม ควบคุม และประเมินผลงานอยู่ในระดับมาก

ผู้บริหารบุคคล ซึ่งภารกิจต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนต้องอาศัยหลักธรรมในการประกอบควบคู่กันไป กับความรู้ความสามารถทั้งสิ้น ผู้บริหารจึงควรศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมหลักธรรมแล้วนำไป ประพฤติปฏิบัติ จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้บริหารที่มีทั้งคุณภาพ คุณธรรม และคุณประโยชน์แก่ สังคมอย่างแท้จริง นอกจากนั้นแล้วผู้บริหารต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อ ประโยชน์ที่จะเกิดกับโรงเรียน และนักเรียน ซึ่งจากเหตุที่กล่าวมาทำให้ ครูมีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมและ รายชื่อทุกข้ออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ไพโรจน์ สิงห์คำ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ตามความเห็นของครู อาจารย์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ใน ระดับมาก

4.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมและรายชื่อทุกข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ภาพลักษณ์ของผู้บริหารในสายตาของชาวบ้าน นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความเพียบพร้อมในด้านคุณธรรม จริยธรรม ไม่ชักชวนผู้อื่นไปในทาง เสื่อมเสียหรือเกี่ยวข้องกับอบายมุขต่าง ๆ การดำรงรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมปฏิบัติตาม ระเบียบกฎหมาย, การมีจิตใจเข้มแข็ง หนักแน่น รู้จักควบคุมอารมณ์ได้ดี และ มีความรัก ความปรารถนาดีต่อบุคคลทั่วไปอย่าง เสมอหน้า นอกจากนั้นแล้วผู้บริหารยังต้องมีความ ซื่อสัตย์สุจริตในการบริหารงบประมาณค่าใช้จ่ายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความไว้วางใจให้กับ ชุมชน เป็นแบบอย่างให้กับครู และนักเรียน เพราะถ้าผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม แล้ว คณะครู และ นักเรียน ก็จะประพฤติปฏิบัติตาม ส่งผลให้เกิดคุณธรรมจริยธรรมใน โรงเรียน จากเหตุผลที่กล่าวมาทำให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมและรายชื่อทุกข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ วิสุทธิ คำพูล (2542 : 67-71) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้ช่วย ผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูอาจารย์โรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์โรงเรียน มัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย มีทัศนะเกี่ยวกับการมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วย ผู้บริหาร โรงเรียน ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด

5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านภาวะผู้นำ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะ

เป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำเป็นคุณลักษณะที่จะทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเกิดความรัก ความศรัทธา เป็นความสามารถในการบริหารตนเองและครองใจผู้อื่นได้โดยสามารถให้คนอื่นให้ทำ บางอย่างตามเป้าหมายและแนวทางที่ตนวาดฝัน หรือคาดคะเนเองได้ การที่ผู้บริหารมีภาวะ ผู้นำย่อมส่งผลดีต่อการ โน้มน้าวจิตใจบุคลากร และชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา การศึกษาของโรงเรียน ดังนั้นภาวะผู้นำจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารทุกคนจำเป็นต้องมี และพัฒนาให้เกิด "ภาวะผู้นำ" อย่างเต็มที่ ซึ่งจากความสำคัญของภาวะผู้นำที่กล่าวมา ทำให้ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำโดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สราวุฒิ สิทธิราช (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตาม ทัศนยะของกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ นิคมนำออน จังหวัดสกลนคร พบว่า ครูผู้สอน และตัวแทนชุมชน เห็นว่าคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก

5.1 ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำ โดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ในการ ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารในสถานศึกษา หรือการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัดนั้น ภาวะผู้นำของผู้บริหารล้วนมีความสำคัญที่จะต้องใช้ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกและ สนับสนุนส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งภาวะผู้นำที่ครูต้องการให้ ผู้บริหารมี คือ ความยืดหยุ่นในการทำงานและการดำรงชีวิต การให้เกียรติและยกย่อง ผู้ร่วมงาน และ มีความคิดรอบคอบถ้วนถี่ มีเหตุผลค้นหาสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งจากเหตุผลที่กล่าวมา ทำให้ ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำ โดยรวมและรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับกริชเพชร คำโสภา (2548 : บทคัด ย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านภาวะผู้นำอยู่ใน ระดับมากที่สุด

5.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำ โดยรวมและรายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า บทบาทผู้บริหารในการติดต่อประสานงานกับชุมชนนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ภาวะผู้นำ เพื่อ จูงใจให้คนอื่นปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุ ตามเป้าหมายของหน่วยงาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 128)

นอกจากนั้นแล้ว ภาวะผู้นำยังทำให้ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในตัวของผู้บริหารว่าจะสามารถบริหารสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งถ้าผู้บริหารมีภาวะผู้นำ การระดมความร่วมมือจากชุมชนเพื่อพัฒนาโรงเรียนก็จะทำได้ง่ายขึ้น ดังนั้นจึงทำให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านภาวะผู้นำ โดยรวมและรายชื่อทุกข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับกริชเพชร คำโสภา (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุภราชธานี เขต 3 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด

6. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายชื่อทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจจะเป็นเพราะว่า บุคลิกภาพเป็นคุณลักษณะที่แสดงออกของผู้บริหาร เป็นคุณลักษณะทางกาย ทางอารมณ์ จิตใจ สติปัญญา และทางสังคม โดยบุคลิกภาพที่ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษามีคือ มีอารมณ์มั่นคง คัดสินใจด้วยเหตุผล มีสุขภาพดี แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชา และมีความรู้กว้างขวาง และตระหนักในหน้าที่บทบาทของตนเอง ซึ่งถ้าผู้บริหารมีบุคลิกภาพดีแล้วย่อมจะส่งผลต่อความน่าเชื่อถือ และความเชื่อมั่นที่มีต่อผู้บริหารคนนั้น ๆ ด้วย ซึ่งจากเหตุผลที่กล่าวมาทำให้ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านบุคลิกภาพโดยรวมและรายชื่อทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ศราวูฒิ สิทธิราช (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนคติของกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเนินขาม จังหวัดสกลนคร พบว่า ครูผู้สอน และตัวแทนชุมชน เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด

6.1 ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านบุคลิกภาพโดยรวมและรายชื่อทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพดี จะทำให้เกิดความเชื่อถือ และเชื่อมั่นกับผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา ซึ่งจะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ เพราะคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพเกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ สมรรถภาพทางร่างกาย อารมณ์ คุณลักษณะ ที่เป็นลักษณะนิสัยประจำตัวที่น่าเลื่อมใส น่าเคารพ ศรัทธาและคูศิ (กิตติมา ปรีดีติลล. 537 : 247)

ถ้าผู้บริหารคนไหนมีบุคลิกภาพดีเยี่ยมจะส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดี จากเหตุผลที่กล่าวมาทำให้ ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพโดยรวมและรายชื่อทุกข้ออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สรวุฒิ สิทธิราช (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตาม ทศนะของกรมการสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ นิคมνάอัน จังหวัดสกลนคร พบว่า ครูผู้สอน และตัวแทนชุมชน เห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก

6.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพโดยรวมและรายชื่อทุกข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการที่จะเห็นผู้บริหารที่มีภาพลักษณ์ สมรรถภาพทางร่างกาย อารมณ์ คุณลักษณะ ที่เป็นลักษณะนิสัย ประจำตัวที่น่าเลื่อมใส น่าเคารพ ศรัทธาและศูติ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการติดต่อประสานงาน การให้บริการแก่ชุมชน ทำให้ชาวบ้านและผู้ที่ได้พบปะพูดคุยเกิดความประทับใจ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการขอความร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาการจัดการศึกษา จากเหตุผลที่กล่าวมาทำให้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพโดยรวมและรายชื่อทุกข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ สุณีย์ บุญทิม (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในช่วงปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2539-2550) ตามความคาดหวังของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 6 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคาดหวังของผู้บริหารและครู ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด

7. ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวม และรายด้านทุกด้านแตกต่างกับครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีโอกาสในการพบปะ พุคคุย กับผู้บริหารสถานศึกษาน้อย และมีโอกาสร่วมปฏิบัติงานผู้บริหารก็อยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างกับครู ส่วนครูนั้นปฏิบัติงานในฐานะผู้ได้บังคับบัญชา ได้พบปะ พุคคุย และติดต่อประสานงานและทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ซึ่งต่างจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่นาน ๆ ที ถึงจะได้มาร่วมประชุม หรือ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ทำให้คณะกรรมการศึกษาสถานศึกษามองเห็น

คุณลักษณะที่แสดงออกของผู้บริหารที่แตกต่างไปจากครู โดยอาจทำให้เห็นสภาพปัญหาที่ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์จึงมีความต้องการที่จะได้ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างจากความคิดเห็นของครู ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับ วิสุทธิ์ คำพูล (2542 : 67-71) ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดหนองคาย มีทัศนะเกี่ยวกับการมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด

8. ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ข้อที่มีความถี่มากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ควรเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ควรเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม และ ควรเป็นผู้มีความรับผิดชอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คุณธรรมจริยธรรมนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะเป็นเครื่องหมายแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารคนนั้นเป็นคนดี ซึ่งถ้าผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรม ย่อมมีความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี สำนึกในหน้าที่แล้วปฏิบัติตามหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและบังเกิดผลดีต่อโรงเรียน สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่ วรรณ์ บัวขาว (2540 : 32-33) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีภูมิรู้ ต้องเป็นผู้มีภูมิฐาน และต้องเป็นผู้มีภูมิธรรม และสอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2537 : 12) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม (Ethic) ดังนั้นผู้บริหารที่ทรงไว้ซึ่งคุณธรรม ควรต้องศึกษาข้อคิด คติธรรม และหลักธรรม คำสอนทางศาสนา เพื่อทำความเข้าใจกับหลักธรรมนั้นๆ เป็นเบื้องต้นแล้วนำไปคิดวิเคราะห์พิจารณาปรับใช้ให้เหมาะสมกับภารกิจของผู้บริหาร เช่น ภารกิจในฐานะผู้นำองค์กร ผู้นำชุมชนหรือสังคม ภารกิจของผู้วางแผน กำหนดนโยบาย จัดองค์การบริหารบุคคล ฯลฯ ล้วนต้องอาศัยหลักธรรมในการประกอบควบคู่กัน ไปด้วยความรู้ความสามารถทั้งสิ้น ดังนั้นผู้บริหารจึงควรศึกษาวิเคราะห์ รวบรวมหลักธรรมแล้วนำไปประพฤติปฏิบัติ ท่านจึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้บริหารที่มีทั้งคุณภาพ คุณธรรม และคุณประโยชน์แก่สังคมอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นไปตามที่ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาจากการวิจัยในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากที่สุด ดังนั้นทางฝ่ายบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ควรจัดอบรมสัมมนาเพื่อผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมสูงขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวางแผน เกี่ยวกับบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการ และ มีความรับผิดชอบเมื่อเกิดปัญหาในการวางแผนมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการ และรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดจากการวางแผนนั้นด้วย

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดองค์การ เกี่ยวกับการกำหนดกระบวนการ ขั้นตอน และแนวปฏิบัติของบุคลากรในตำแหน่งต่าง ๆ ให้มีระเบียบแบบแผน ควบคุมได้อย่างรัดกุม มากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการปรับปรุงพัฒนาการกำหนดขอบข่ายหน้าที่การปฏิบัติงานของบุคลากร ให้เป็นระบบ และมีความชัดเจนสามารถตรวจสอบได้

1.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรมและจริยธรรม เกี่ยวกับการยึดมั่นในคุณธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ มากที่สุด ดังนั้นฝ่ายบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ควรจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมผู้บริหารสถานศึกษาให้ยึดมั่นในคุณธรรมและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาพุทธจนติดเป็นนิสัย โดยออกนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติตนของผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง

1.5 จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำ เกี่ยวกับมีความยืดหยุ่นในการทำงานและการดำรงชีวิต อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ควรปรับปรุงวิธีการทำงานและการดำรงชีวิตให้ยืดหยุ่นได้บ้างตามสมควร โดยต้องให้ครูมี

ส่วนร่วมด้วยมากที่สุดที่จะออก กฎ ระเบียบต่าง ๆ

1.6 จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพ เกี่ยวกับ มีอารมณ์มั่นคง ตัดสินใจด้วยเหตุผล มากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงพัฒนาการด้านอารมณ์ของตนเองให้นักแน่น มั่นคง โดยใช้เหตุผลในการตัดสินใจและแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่ควรวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารในประเด็นที่ยังเป็นปัญหาและเป็นความต้องการของครูและผู้เกี่ยวข้องต่อไป

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาผู้บริหารให้มีคุณภาพ